

בעניין:

עאמר ואח'

ע"י ב"כ עוה"ד עביר ג'ובראן ו/או יוסי וולפסון ואח'  
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר  
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200  
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית ואח'

המשיבים

### הודעה משלימה מטעם העותרים

העותרים מתכבדים בזאת להגיש את ההודעה המשלימה מטעמם, כדלקמן:

### העובדות

1. עניינה של העתירה באישה פלסטינית, ילידת רצועת עזה, שמבקשת לחיות חיי משפחה עם בן-זוגה הפלסטיני בטולכרם. במקור הוגשה העתירה גם בשם בני משפחתה של העותרת, שביקשו להשתתף בחתונתה. כפי שיפורט, החתונה התקיימה בינתיים, העותרים 4-2 חזרו לביתם, ועניינם הסתיים.

2. המשיב, בתגובתו המקדמית, התנגד קטגורית למתן הסעדים שבעתירה. בדיון שהתקיים ב-28.3.2007, עמד בית-המשפט על הצורך למצוא פתרון פרגמטי לחיי המשפחה של העותרת. הצדדים קיבלו את הצעת בית-המשפט לפיה:

העותרים 4-1 יצאו לחתונתה של העותרת 1 בטול כרם בגדה המערבית, העותרים 4-2 ישובו לרצועת עזה בתוך שבועיים מיום החתונה. העותרת תוכל לשהות בגדה המערבית חודשיים ימים לאחר החתונה ובינתיים תפנה בבקשה להעתקת מקום מגורים על פי הנוהל, זאת מבלי לפגוע בטענות הצדדים באשר למישור המשפטי העקרוני. הודעה משלימה תוגש בתוך חודשיים, ובהתאם לה יוחלט באשר להמשך הטיפול.

3. ההנחה ששרתה על סיום הדיון היתה שניתן יהיה לסיים את הטיפול בעתירה מבלי להיכנס למחלוקת שבין הצדדים בנוגע למשמעות המען הרשום במרשם האוכלוסין (האם אדם חייב לחיות במקום בו הוא רשום) ובנוגע לאופן השינוי של המען.

4. ולא כן.

5. בתאריך 1.4.2007 קיבלה העותרת היתר.

ההיתר ניתן מטעם "מדינת ישראל – משרד הפנים". כותרתו "היתר כניסה לישראל כולל לינה". נאמר ברישא להיתר כי "מכוח הסמכות שהוענקה לי על-ידי שר הפנים,

הריני מאשר כניסה לישראל עבור...". תוקף ההיתר מ-1.4.2007 עד 30.5.2007, ונקבע בו כי הוא כולל לינה.

הרי בפניכם עוד דוגמה לטענת העותרים, ש"היתר שהייה בגדה המערבית" לתושב פלסטיני הרשום במרשם האוכלוסין הוא חיה שמעולם לא נבראה.

העתק ההיתר מצ"ב כנספח ע/6.

6. בתאריך 10.6.2007 הונפק לעותרת היתר נוסף. גם הפעם לא מדובר בהיתר שהייה בגדה המערבית אלא ב"רשיון תנועה מיוחד במחסומים הפנימיים באיו"ש" – מחסומים שהמעבר בהם לעתים קרובות אסור לכל תושבי השטחים, ואף למבקרים מהחוץ. כפי שמצוין בהיתר, הוא מיועד לאפשר מימוש של "צרכים אישיים בכתר", כלומר להתגבר על הגבלות תנועה פנימיות בגדה ולא על הגבלות הנוגעות לעצם שהייה בה.

העתק ההיתר מצ"ב כנספח ע/7.

7. החתונה התקיימה, משפחת העותרת חזרה לביתה, והעותרת נשארה בטול כרם, לצד בעלה.

8. בתאריך 21.4.2007 עדכנה העותרת את משרד הפנים הפלסטיני על שינוי מענה לטול כרם. הודעה זו של העותרת, על שינוי מען, ניתנת בגדרו של סעיף 13 לצו בדבר מרשם אוכלוסין (יהודה ושומרון) (מס' 297), התשכ"ט-1969, ובהתאם להסכם הביניים אשר עוגן במנשר 7, הסמכות בעניין זה הועברה לידי המועצה הפלסטינית.

העתק אישור על מסירת ההודעה מצ"ב כנספח ע/8.

9. בו ביום עודכנה כתובתה של העותרת במרשם האוכלוסין הפלסטיני למענה החדש באלשאעראוויה שבטולכרם.

תדפיס פלט המחשב של מרשם האוכלוסין מצ"ב כנספח ע/9.

10. משעודכן המען הרשום במרשם האוכלוסין, העבירה הרשות הפלסטינית הודעה על כך לצד הישראלי.

ההודעה הועברה בהתאם להתחייבות של הרשות הפלסטינית בהסכם הביניים, בסעיף 28 לנספח III, לפיה:

**The Palestinian side shall inform Israel every change in population registry, including, inter alia, any change in the place of residence of any resident.**

המשיבים מציינים בעצמם, בהודעתם מ-31.5.2007, כי הודעה (או, כלשונם, "בקשה") בנוגע לשינוי מענה של העותרת הועברה אליהם.

11. זה המקום להזכיר, מהו, אליבא המשיבים, הנוהל להעברת הודעות על שינוי מען (או "בקשות להעתקת מקום מגורים" כלשון המשיבים) מרצועת עזה לגדה המערבית:

הבקשות להעתקת מקום מגורים ולכניסה לישראל היו בקשות שהוגשו לישראל על ידי הרשות הפלסטינית... לא היה מסמך אחיד שהעבירה הרשות הפלסטינית לאורך השנים. פעמים נעשה הדבר ברשימות שמיות שהועברו על ידי הרשות, ופעמים במכתבים ובהם בקשות פרטניות... מאחר והמסמכים אינם ישראלים, אין בידי המשיבים להתחייב כי מסמכים כאמור הם אלו ששימשו את הרשות לאורך השנים... מכל מקום מצורפת לתגובה זו דוגמת טופס בו עשתה הרשות הפלסטינית שימוש. [מתוך תגובה מטעם המשיבים לבקשה לפרטים נוספים מתאריך 25.6.2006 בבג"ץ 3519/05].

העתק מהעמודים הרלוונטיים בתגובה מצורף ומסומן ע/10; הטופס לדוגמה שצירפו המשיבים באותו עניין מצ"ב כנספח ע/11.

כפי שניתן לראות, הטופס כולל את פרטי התושב, מענו הישן ומענו החדש, ואין בו מקום להנמקה.

12. לעניין פעולות העותרת ופעולות משרד הפנים הפלסטיני בעניין עדכון כתובתה הרשומה של העותרת לטול כרם במרשם האוכלוסין הפלסטיני, מצורף מכתב מפורט של מנכ"ל משרד הפנים של הרשות הפלסטינית. המכתב מתייחס גם לשאלה הכללית של הודעות על שינוי מען של מי שגרו ברצועת עזה והשתקעו בגדה המערבית.

העתק המכתב מצ"ב כנספח ע/12; תרגום המכתב לשפה העברית מצ"ב כנספח ע/13.

13. בתאריך 15.5.2007 הודיעה ב"כ העותרים לב"כ המשיבים על העברת ההודעה מהצד הפלסטיני לצד הישראלי, וביקשה לברר אם המען החדש עודכן בהעתק מרשם האוכלוסין שבידי ישראל.

העתק המכתב מ-15.5.2007 מצ"ב כנספח ע/14.

14. מהודעת העדכון של המשיבים מ-31.5.2007 עולה, שהמשיבים מסרבים להכיר בעדכון המען הרשום, וזאת משלל טעמים ותירוצים, וכי המשיבים סבורים כי העותרת היא בסטטוס של "שוהה לא חוקית" בגדה המערבית, וזאת למרות שאין חולק שהיא תושבת השטחים.

15. המשיבים עומדים על קטיעת חיי המשפחה של העותרת עם בן-זוגה, ומכשילים את הפתרון הפרגמטי שהוצע ע"י בית-המשפט, ואשר הן העותרת והן גורמי הרשות הפלסטינית פעלו ליישומו.

16. אין מנוס, אם כן, אלא להתייחס פרטנית לטענות המשיבים.

5..... חלק ראשון – שינוי מען

**פרק 1**

5..... נוהל ההודעה על שינוי המען : הדין

**פרק 2**

הליך עדכון המען הרשום במרשם הפלסטיני,

6..... כפי שבוצע בעניין העותרת, לפי מכתב מנכ"ל משרד הפנים הפלסטיני

**פרק 3**

7..... התייחסות לטענות המשיבים בדבר חוסרים בהליך

7..... 3.א. ההודעה על שינוי מען אינה מנומקת ולכן לא ניתן לחרוג ממדיניות ההקפאה

3.ב. הודעת שינוי המען שהתקבלה בעניין העותרת

9..... אינה הודעה רשמית מהרשות הפלסטינית אלא בקשה להבהרה, האומנם?

10..... סיכום ביניים לחלק ראשון

11..... חלק שני - שהיית העותרת בגדה אפשרית גם ללא עדכון מענה הרשום

**פרק 4**

11..... מבוא

חלק א

15..... 1.א. האם תושב שטחים יכול להיחשב "שוהה בלתי חוקי"?

12..... 2.א. האם טענת המשיבים עומדת במבחן החקיקה הנוגעת לשטחים סגורים?

13..... 3.א. החקיקה הצבאית מאמצע שנות התשעים

חלק ב

מבחן המציאות – המסמכים שניתנו לעותרת

14..... על ידי המשיבים לצורך "שהייתה בגדה המערבית"

חלק ג

15..... הליכים קודמים בנושאים דומים

**סיכום**

18..... הפגם העמוק בטענות המשיב – סטייה מעקרון החוקיות

18..... השאלה האמיתית: האם יש טעם ביטחוני למנוע את חיי המשפחה של העותרת?

## חלק ראשון – שינוי מען

### פרק 1 - נוהל ההודעה על שינוי המען : הדין

17. המצב המשפטי טרם חתימת הסכם אוסלו בעניין עדכון הכתובת הרשומה, עוגן בסעיף 13 לצו בדבר תעודות זהות ומרשם אוכלוסין (יהודה ושומרון) (מס' 297), התשכ"ט-1969, ולפיו חובתו של תושב השטחים להודיע לרשות המוסמכת על שינוי המען היא חובה הקמה רק לאחר שינוי מקום המגורים, תוך 30 יום לאחר השינוי:

חל שינוי או תיקון באחד הפרטים המנויים בסעיף 11, חייב תושב שקיבל תעודת זהות להודיע על שינוי תוך 30 יום ללשכת מרשם האוכלוסין שבשטח סמכותה נמצא מקום מגוריו, כפי שייקבע על ידי הרשות המוסמכת.

בעקבות הסכמי אוסלו הועברו לשכות מרשם האוכלוסין לאחריות המועצה הפלסטינית.

18. בהסכם אוסלו, נקבע כי הרשות הפלסטינית תנהל את מרשם האוכלוסין של תושבי השטחים. המרשם שבניהול הרשות הוא המרשם הקובע. יחד עם זאת נקבעו נהלי עדכון שמטרתם:

**[t]o ensure efficient passage procedures and to avoid discrepancies and with view to enabling Israel to maintain an updated and current registry**

אחד הנהלים, הקבוע מפורשות בהסכם בסעיף 28 לנספח III הוא כי:

**The Palestinian side shall inform Israel every change in population registry, including, inter alia, any change in the place of residence of any resident.**

19. מדובר, אם כן בדיווח, שמטרתו לאפשר לישראל לנהל מרשם מדויק. אם ישראל אינה עושה שימוש בכלי שניתן לה, ואינה מעדכנת את העתק המרשם שבידיה, התוצאה היא שאותו העתק של המרשם אינו נכון – ולא שהרישום במרשם עצמו אינו תקף.

20. יודגש כי הסכם אוסלו, וסעיף 28 לנספח III מדברים כל העת על "the residents of the West Bank and the Gaza Strip" בנשימה אחת, ומתייחסים למרשם אחד ולא לשני מרשמי אוכלוסין. אין שום התייחסות מיוחדת לשינוי מען בין שני חלקי השטחים. לעומת זאת, כפי שנראה, ישנה התייחסות למעבר הפיסי בין החלקים.

21. מנשר 7 עיגן לתוך החקיקה הצבאית את הסכם אוסלו, כולל נספח III. כך נקבע בסעיף 5 למנשר:

**העברת הכוחות ותחומי האחריות בהתאם לנספח III להסכם הביניים כוללת את העברת כל הזכויות, החובות וההתחייבויות הנוגעות אליהם, ויחולו בעניין זה הוראות הסכם הביניים.**

22. כפי שראינו, הטופס בו עשתה הרשות הפלסטינית שימוש למה שהמשיבים מתארים כ"בקשות להעתקת מקום מגורים" (נספח ע/11), מתאים מבחינת תוכנו וכותרתו להליך העדכון הקבוע בהסכמים ושצוטט לעיל.

## פרק 2

### הליך עדכון המען הרשום במרשם הפלסטיני, כפי שבוצע בעניין העותרת, לפי מכתב מנכ"ל משרד הפנים הפלסטיני

23. בהודעה המשלימה מטעם המשיבים נטען, כי ה"בקשה" שהועברה מהצד הפלסטיני היא בלתי מספקת. כפי שראינו, הרישום הקבוע הוא זה שבמרשם האוכלוסין הפלסטיני, שהרשות הפלסטינית מחזיקה בו, ושאלת העדכון של הצד הישראלי - או בצד הישראלי - אינה פוגמת במרשם הפלסטיני. מעבר לדרוש נתייחס לטענות אלו של המשיבים. כל העובדות שיועלו בפרק זה מבוססות על מכתב רשמי ממנכ"ל משרד הפנים של הרשות הפלסטינית, אשר היה אחראי על העברת הודעתה של העותרת לצד הישראלי.

ראו ע/12 ;

ראו ע/13.

24. כאמור לעיל, העותרת ניגשה ביום 21.4.07 אל המת"ק הפלסטיני והגישה הודעה על שינוי כתובתה מעזה לבית בעלה באלשעראוויה בטולכרם. להודעה על שינוי הכתובת צירפה את החלטת בית המשפט, וכדברי מנכ"ל משרד הפנים:

**הנזכרת לעיל (גב' \_\_\_ עאמר, העותרת) הגישה הודעה למשרד הפנים הפלסטיני לשינוי מענה מבית הוריה ברצועת עזה אל בית בעלה באזור אלשעראוויה בנפת טולכרם... וצירפה להודעתה החלטה מבית המשפט העליון שלפיה על העותרת לפעול על מנת לשנות את מענה מעזה לטולכרם בהתאם לפרוצדורה הנהוגה...**

ראו ע/12 ו-ע/13.

25. עדכון מענה של העותרת בוצע קודם במחשב הפלסטיני, היינו מרשם האוכלוסין הפלסטיני, לאחר מכן נשלחה הודעה על שינוי המען לצד הישראלי. וכדברי מנכ"ל משרד הפנים הפלסטיני:

**ושינינו [משרד הפנים הפלסטיני] את מענה של גב' \_\_\_ עאמר והכנסנו את השינוי במחשב הפלסטיני זאת בהתאם לסעיף 28 להסכם אוסלו. והוגשה הודעה על כך לצד הישראלי.**

ראו ע/12 ו-ע/13.

העתק פלט מחשב הצד הפלסטיני צורף כנספח ע/9.

26. בהתאם להצהרת המשיבים, החל מספטמבר 2000 הפסיקה ישראל לקבל או לעדכן הודעות על שינוי מען אותן הגישה הרשות הפלסטינית.

27. המשיבים בחרו שלא לציין את העובדה שהרשות הפלסטינית, גם לאחר ההכרזה על מדיניות ההקפאה, ולתקופה קצרה, המשיכה לקבל הודעות על שינוי מענם של פלסטינים

ולעדכן את מענם החדש בספח תעודות הזהות, ולאחר מכן לשלוח הודעות עדכון על שינוי לצד הישראלי.

28. אך בשל סירוב הצד הישראלי לעדכן את המען החדש בהעתק מרשם האוכלוסין שבידם, וכתוצאה מכך, עוכבו פלסטינים רבים במחסומים הפנימיים של הגדה המערבית על ידי החיילים של המשיב 1, שכן מענם הרשום בתעודות הזהות שונה מזה המופיע בהעתק מרשם האוכלוסין של הצד הישראלי! לפיכך חדלה הרשות מלקבל הודעות על שינוי מען.

29. מטעם זה ממש, מענה הרשום בספח תעודת הזהות של גב' עאמר לא עודכן, וזאת על מנת למנוע מצב בו תעוכב משך שעות במחסומים על ידי חיילי המשיב, היות ומענה הרשום בספח יהיה שונה מהעתק מרשם האוכלוסין הישראלי.

יצוין, כי כתוצאה ממדיניות ההקפאה קיבלנו בעבר תלונות מהרבה פלסטינים. היות והם היו מעוכבים ונחקרים במשך שעות ארוכות כשהם עוברים במחסומים הצבאיים בשל קיום הבדל במען שנמצא במחשב אצל הצד הישראלי היות והצד הישראלי לא שינה את המענים בהתאם להודעות הצד הפלסטיני.

אי לכך, לא שינינו את מענה של גב' \_\_\_\_\_ עאמר בספח התעודה על מנת לחסוך ממנה בעיות שהיא עלולה להיתקל בהם כשהיא עוברת במחסומים בגדה המערבית וזאת עד שיגיע לנו סימן מהצד הישראלי לפיו הוא שינה את המען במחשב הישראלי בהתאם להודעה שנשלחה אליהם.

ראו ע/12 ו-ע/13.

30. בשל מדיניות ההקפאה המתמשכת של הצד הישראלי, וסירובו הגורף לקבל הודעות על שינוי מען המוגשות על ידי הצד הפלסטיני, ועל מנת להבטיח שהצד הישראלי יקבל לכל הפחות את ההודעה על שינוי מענה של העותרת, צירף הצד הפלסטיני את החלטת בית המשפט להודעה, וציון את עניין ההחלטה בדף ההודעה על שינוי המען (ראו מש/2).

### פרק 3

#### התייחסות לטענות המשיבים בדבר חוסרים בהליך

#### 3.א. ההודעה על שינוי מען אינה מנומקת ולכן לא ניתן לחרוג ממדיניות ההקפאה

31. כפי שראינו, בטופס שהציגו המשיבים עצמם כטופס אופייני ל"בקשות להעתקת מגורים" מעזה לגדה (ע/11), אין מקום להנמקה. למרות זאת, טוענים המשיבים שבהעדר הנמקה אין ההודעה (או הבקשה) של הרשות הפלסטינית עונה לנהלים.

32. בראש ובראשונה, מדובר בהיתממות פורמליסטית: המשיבים יודעים היטב מה הטעמים לבקשה, וכי מדובר במימוש הזכות לחיי משפחה.

קשה לשאת את העובדה, שבמסגרת הדיון בעתירה זו, טוען המשיב כי אינו יכול להכריע בבקשה משום שאינו מבין מהיכן נחתה ומה טעמיה. האמנם המשיב בעתירה והמשיב המקבל את המסמכים מהרשות הפלסטינית שני יצורים שונים הם, כמפלצת זו שיש לה שני ראשים, וכל ראש חי בעולמו הוא?

33. אך נשוב לנהלים עצמם. ראינו את הדברים שכתבו המשיבים עצמם לבית משפט נכבד זה ואת הטופס שצירפו ושאינו כולל הנמקה. נפנה כעת לתמונה, כפי שהיא מוצגת על-ידי הצד הפלסטיני.
34. ממשד הפנים של הרשות הפלסטינית נמסר לח"מ כי הגשת מכתב הנמקה, אינו מהווה תנאי להגשת הודעות על שינוי מען, וכי היו מקרים אחדים בהם הרשות צירפה מכתב הנמקה להודעות על שינוי מען, כאקט וולונטארי בלבד, במיוחד להודעות על שינוי מען של פלסטינים בתוך הגדה, וזאת על מנת לשכנע את הצד הישראלי להסכים לפחות לקבל את הודעות העדכון פיזית מהצד הפלסטיני.
35. המשיבים מסתתרים מאחורי טענות פורמאליות בלבד, היות וב"כ המשיבים מכיר לעומק את פרטי הפרטים של המקרה. כמו כן, בדיון בבית המשפט נכחה סרן סנדרה אופינקרו מלשכת יועמ"ש המשיב 1, והיא זו שקיבלה לידיה את ההודעה על שינוי המען כפי שמסתבר מההודעה של המשיבים.
36. אילו הודיעו המשיבים לעותרים טרם הגשת הודעתם המשלימה כי הם צריכים מכתב הנמקה, לא הייתה לעותרים, ולמען הסדר הטוב ומבלי לוותר על הטענות העקרוניות שיש להם בעניין, בעיה להגיש מכתב מנומק, באופן ישיר או להעבירו דרך הרשות הפלסטינית.
37. נקל לראות, שהמשיבים גיבשו עמדה נוקשה, עוד טרם הגשת ההודעה על שינוי מען. עמדה שהייתה ברורה גם בתגובה המקדמית מטעמם לעתירה, לפיה יפעלו בכל דרך אפשרית על מנת למנוע מהעותרת להמשיך את חייה עם בעלה. להשגת מטרה זו אנו נתקלים היום בטענות חדשות בדבר הפרוצדורה הנחוצה, טענות שסותרות את תשובות המשיבים בעבר ואת הפרקטיקה כפי שהרשות מדווחת עליה.
- יכול היה המשיב להכין ולהציג נהלים כתובים ומסודרים, יכול היה לעגן את הנהלים בצווים שיפורסמו בציבור. אולם נוח לו למשיב לפעול על-פי נהלים נסתרים שבעל-פה, לשנותם לפי שרירות לבו, ושמא אף לטעון – בהתאם למה שיעלה ברצונו – פעם לכך שהנהל הוא כזה ופעם שהנהל הוא אחר. והכול במטרה לסכל חיי משפחה של אזרחים. העלאת טענות פורמאליות מסוג זה לא משאירה ספק באשר להתנהלות הלקויה מטעם המשיבים, הנגועה בחוסר תום לב.
38. הוסף על כך, טענות המשיבים בהודעה המשלימה, כי לא מדובר במקרה הומניטרי, מעלה סימני שאלה רבים אודות מה כן נחשב כהומניטרי בעיני המשיבים. במיוחד שבהודעתם שלהם לא הביאו אפילו דוגמא אחת בה הסכימו לעדכן את מענו של פלסטיני, מעזה לגדה המערבית!



### **3.ב הודעת שינוי המען שהתקבלה בעניין העותרת אינה הודעה רשמית מהרשות הפלסטינית אלא בקשה להבהרה, האומנם?**

39. הטענה הבאה של המשיבים מוזרה אף יותר, ונסתרת על-ידי המסמכים שמציגים המשיבים עצמם.
40. לפי הטענה, העותרת ניסתה לרמות את המשיבים לגבי תוכן החלטת בית-המשפט – שוב, כביכול המשיבים אינם צד להחלטה אלא פועלים כמי שיד ימין שלו אינה יודעת את שיד שמאל עושה. אולם מהמסמכים שצירפו המשיבים עולה, שהמועצה הפלסטינית צירפה להודעה (או ל"בקשה") את החלטת בית-המשפט הנכבד (ראו מש/2), ללא כחל או שרק, וזו מדברת בעד עצמה!
- ועוד טוענים המשיבים, על-בסיס פרשנות סובייקטיבית, שאין לה אחיזה בכתובים, ועל בסיס איזושהי תורה שבעל-פה, שאין לה תיעוד, כביכול במה שנחזה כהודעה מטעם הרשות הפלסטינית, לא התכוונה הרשות אלא לבקש "הבהרה" מהצד הישראלי.
41. המשיבים טענו ארוכות בתגובתם המשלימה, כי העותרים פעלו לכאורה בחוסר תום לב ופעולתם, היינו פנייתם לרשות הפלסטינית עם ההחלטה של בית המשפט, לוקה בחוסר ניקיון כפיים. כך, לפי הטענה, הציגו העותרים בפני הרשות מצג שווא לפיו קיים "פסק דין" לפיו על העותרת לשנות את מענה.
42. ראשית נציין, כי טענת ב"כ המשיבים פוגעת ובאופן קשה בכבודם של העותרים. העותרים פעלו בהתאם להצעת בית המשפט שהתקבלה על ידי הצדדים. בהחלטה כתוב מפורשות - "העותרת תפנה בבקשה להעתקת מקום מגורים על פי הנוהל".
43. העותרת פנתה אל הרשות הפלסטינית כשבידה העתק מהחלטת בית המשפט, וזאת על מנת שהרשות הפלסטינית תסכים לקבל את ההודעה על שינוי מענה, ולשלוח אותה לצד הישראלי. כך בשל מדיניות ההקפאה ומהנסיבות שציינו לעיל, הרשות הפלסטינית אינה מקבלת בדרך כלל הודעות על שינוי מען, אלא במקרים שבו יש הליך משפטי כגון המקרה שבפנינו.
44. הפקיד הרשות הפלסטינית אשר קיבל לידי את ההודעה על שינוי המען, ושלח אותה לצד הישראלי יודע קרוא וכתוב בשפה העברית, מכאן שאין כל יסוד לטענה של חוסר תום לב מצד העותרים!
45. יודגש, כי ההודעה שהוגשה לצד הישראלי הנה הודעה רשמית של הרשות הפלסטינית, ולא בקשה להבהרה, כפי שהבינו, או רצו להבין, המשיבים.
46. לתגובה על טענת המשיבים, העותרים יסתפקו בדברי מנכ"ל משרד הפנים אשר העביר את ההודעה לצד הישראלי, באומרו:

על הודעת שינוי המען כתבנו הערה לפיה קיימת החלטת בית משפט המצורפת וביקשנו שיבדקו את ההחלטה של בית המשפט ושיקבלו את ההודעה על שינוי מענה של גב' \_\_\_\_\_

עאמר. ההערה נכתבה לשמירה על קשרי עבודה ונימוס בלבד  
ולא כדי לבקש הבהרה מהצד הישראלי.

יוזכר כי מאז שנת 2000 הצד הישראלי מסרב לקבל הודעות על שינוי מען שהרשות הפלסטינית מגישה לו במיוחד שינוי מען מעזה לגדה המערבית. ומכאן חשיבות הבהרת הסיבה להגשת ההודעה על שינוי מענה של גב' \_\_\_\_ עאמר וההערה שנמצאת על ההודעה. וזאת על מנת לבצע שינוי המען על המחשב הישראלי כמו שזה [הערת מתרגמת: המען] שונה על המחשב הפלסטיני [ההדגשה שלי ע.ג.].

ראו ע/12 ו-ע/13.

47. מכתבו של מנכ"ל משרד הפנים לא משאיר מקום לשאלות, באשר לכוונת הרשות הפלסטינית להודיע ובאופן רשמי לצד הישראלי על שינוי מענה של גב' עאמר - ולא לברר או לבדוק החלטת בית המשפט, במיוחד ששולח ההודעה יודע קורא וכתוב בשפה העברית! ויכול להבין מה כתוב בהחלטת בית המשפט.
48. הצד הישראלי פעל בחוסר תום לב ופירש את הכתוב כאוות נפשו, בלי לחזור בעניין לרשות הפלסטינית, תוך משיכת זמן בטיפול בהודעתה של העותרת.

### סיכום ביניים לחלק ראשון

49. ממכתב מנכ"ל משרד הפנים ניתן לראות מפורשות כי הרשות הפלסטינית רואה את עצמה כבעלת הסמכות בעניין עדכון המען הרשום של פלסטינים, זאת בהתאם לסעיף 28 לנספח III להסכם הביניים, ואשר עוגן בחקיקה הצבאית בהתאם לסעיף 5 למנשר 7, וכך היא פועלת.
50. בשל מדיניות ההקפאה הגורפת, מזה שבע שנים, ובשל הבעיות בהם נתקלו פלסטינים במחסומים הצבאיים השונים בגדה, בשל אי עדכון כתובתם החדשה על ידי המשיב בהעתק מרשם האוכלוסין, הפסיקה הרשות לקבל הודעות על שינוי מען, אלא במקרים שבהם קיים הליך משפטי והצדדים הסכימו על כך שהעותר יפעל לשינוי מענו.
51. המשיב 1, המפקד הצבאי בגדמ"ע, רואה עצמו כבעל הסמכות לשינוי המען, והוא טוען כי בהתאם לסעיף 6 למנשר 7 הוא יכול קבל לידיו תחומי אחריות בעניין שינוי המען על אף האמור בסעיף 5 למנשר. בד בבד, **המשיב אינו מצביע על צו צבאי כלשהו מעודכן, שיצא לאחר חתימת הסכם אוסלו, לפיו הוא מכריז שקיבל לידיו את העניין של שינוי המען בניגוד לסעיף 28 להסכם אוסלו. כמו כן, הוא משאיר את הפרוצדורה בעניין שינוי המען עלומה מעיני העותרים!**
52. אם רוצה המשיב להחזיק בסמכות לעניין שינוי המען בניגוד לאמור רק בסעיף 28 להסכם אוסלו, עליו החובה - ומכוח היותו רשות מנהלית - לעשות זאת בצורה מסודרת, באמצעות צו שיקבע מהי הפרוצדורה לעניין שינוי המען, ומהם המסמכים הנדרשים לכך, תוך ציון מפורש שהפרוצדורה בהסכם אוסלו לעניין עדכון המען אינה חלה יותר.
53. אם כופרים המשיבים בסמכות של הרשות מכוח הסכם אוסלו, ההסדר שקובע הנו הסדר שהיה קיים טרם אוסלו, היינו הודעת שינוי מען רטרואקטיבית, ללא צורך באישור

מוקדם למעבר לכתובת החדשה או מקום המגורים החדש, ואשר המוגשת ישירות למת"ק הישראלי.

54. העותרת עידכנה את כתובתה, בהתאם לנוהל הנהוג, בצד הפלסטיני, היינו במרשם האוכלוסין הפלסטיני, שהנו המקור, מענה עודכן, ואילו המשיבים, לרבות המשיב 1, ממשיכים להמציא תירוצים על מנת לדחות את ההודעה על עדכון מענה של העותרת בהעתק מרשם האוכלוסין בו הוא מחזיק, ובדרך זאת מנסים למנוע מהעותרת את שינוי מקום המגורים בפועל.

55. מקריאת התגובה המקדמית של המשיבים, ניתן לראות שמלכתחילה גיבשו עמדה בעניין שינוי מענה של העותרת ואף דחו אותה על הסף, דבר שמפרש את התנהגותם והטיעונים בהם השתמשו בשלב מאוחר יותר לצורך דחיית ההודעה.

## חלק שני

### שהיית העותרת בגדה אפשרית גם ללא עדכון מענה הרשום

#### פרק 4

#### מבוא: העותרת יכולה לשהות בנפת טולכרם בגדה המערבית ללא הגבלת זמן

56. כפי שהסברנו מלכתחילה למשיבים יש הכוח למנוע מפלסטיני לעבור מעזה לגדה המערבית, על ידי מניעת מעברו או כניסתו לישראל. קבלת היתר כניסה לישראל הנה הדרך היחידה כיום שבה יכולים פלסטינים שמענם הרשום בעזה לעבור אל הגדה המערבית.

57. ברגע שפלסטיני מהרצועה מגיע לגדה המערבית, לא דרוש לו מסמך כלשהו לצורך שהייתו בגדה המערבית.

58. הפרק הבא מחולק לשלושה חלקים.

תחילה, נבדוק מהי החקיקה שעליה מסתמכים המשיבים, כשהם טוענים ששהייה של פלסטיני בגדה אמורה להיות אך ורק באישור המשיבים היות ומדובר בשטח סגור. האם אותה חקיקה עדכנית או אקטואלית, והאם הכוונה הייתה ששטח הגדה המערבית הנו שטח סגור בפני פלסטינים תושבי השטחים ?

בחלק השני, נבחן האם טענת המשיבים כי פלסטיני תושב השטחים, אשר מענו הרשום עזה, חייב להחזיק בהיתר שהייה בגדה, עומדת במבחן המציאות, ולאור טענה זו נבחן את מהות ההיתרים שקיבלה העותרת בזמן שהייתה בגדה המערבית בשלושה החודשים האחרונים, בהסכמת המשיב.

בחלק השלישי, נבחן מקרים דומים, בהם פלסטינים שמענם הרשום והלא מעודכן הנו עזה, והמתגוררים בגדה המערבית, אך בשל מדיניות ההקפאה לא הצליחו לשנות את מענם לגדה, והורחקו מהגדה לעזה או ש"נתקעו" בעזה, ורק לאחר הגשת עתירה בעניינם קיבלו היתרי כניסה לישראל, לרוב היתר כניסה חד יומי, ועד היום הזה הם שוהים בגדה

המערבית מבלי שנדרשו להחזיק כל מסמך "שהייה בגדה", וזאת בידיעת המשיבים, לרבות המשיב 1.

## חלק א

### **1.א.4. האם תושב שטחים יכול להיחשב "שוהה בלתי חוקי"?**

59. העותרים לא ביקשו שהעותרת תוכל לעדכן את מענה, היות שהיא יכולה לשהות בגדה המערבית גם ללא עדכון מענה הרשום, מכוח היותה תושבת השטחים. במיוחד לאור ידיעת העותרים אודות מדיניות ההקפאה אותה מנהיגה ישראל זה שבע שנים.

60. המשיבים טוענים כי פלסטיני תושב השטחים המבקש להיכנס לגדה המערבית ולהשתקע בה צריך להצטייד בהיתר מראש מהמשיבים. למעשה מדברים המשיבים על שלושה היתרים שונים: "היתר כניסה לישראל", "היתר כניסה ושהייה של תושבים מהרצועה בגדה המערבית" ולאחר מכן היתר להשתקעות קבע בגדה של פלסטינים מהרצועה – שנעשה, לדבריהם, בפועל, על ידי הסכמה לשינוי המען הרשום במרשם.

61. טענה זו מעוררת קשיים ונכשלה הן במבחן ההיגיון המשפטי והחקיקה הצבאית והן במבחן המציאות.

62. המונח "שוהה בלתי חוקי" הוא מונח המוכר לגבי זרים, שלא יצאו את האזור עם תום תוקף רישיון הביקור שניתן להם. החלת המונח "שוהה בלתי חוקי" על תושבים פלסטינים בשטחים היא חידוש שאין לו בסיס בדיון.

### **2.א.4. האם טענת המשיבים עומדת במבחן החקיקה הנוגעת לשטחים סגורים?**

63. בשנת 1967 הוכרזו השטחים שטח צבאי סגור<sup>1</sup>. הצו בדבר סגירת השטחים שימש במשך השנים כלי לשלוט בתנועה בין השטחים לחו"ל ובין השטחים לישראל. הוא לא נועד, ולא שימש, להגביל את השהייה של תושבי השטחים באיזה חלק מהם. הדברים נכונים לעבר ונכונים מקל וחומר לתקופה שלאחר הסכמי הביניים ולאחר הקמת חומת הפרדה, כאשר ישראל מעבירה את השליטה באזורים המאוכלסים פלסטינים לאחריות הרשות הפלסטינית ומצמצמת את שליטתה למעטפת של השטחים בלבד.

64. בעקבות סגירת השטחים הוציאו המפקדים הצבאיים שורה של היתרים, שקבעו את מידת האינטגרציה של ישראל והשטחים. הותרה כניסת ישראלים לשטחים, ללא צורך בהיתר כללי, ובלבד שלא ישתקעו בהם<sup>2</sup>. הוראה זו לא שונתה פורמלית עד עצם היום הזה. הותרה כניסת פלסטינים לישראל, ובלבד שלא ישתקעו בה<sup>3</sup>. הותר המעבר בין חלקי השטחים השונים ללא צורך בהיתר אישי – ובמקרה זה לא נקבעה הוראה האוסרת השתקעות<sup>4</sup>.

<sup>1</sup> צו בדבר שטחים סגורים (אזור הגדה המערבית) (מס' 34), תשכ"ז-1967.

<sup>2</sup> היתר כניסה כללי (מס' 5) (תושבים ישראלים ותושבי חוץ) (יהודה והשומרון), תש"ל-1970.

<sup>3</sup> היתר יציאה כללי (מס' 5) (יהודה והשומרון), תשל"ב-1972.

<sup>4</sup> היתר כניסה כללי (תושבי אזורים מוחזקים) (מס' 5) (יהודה והשומרון), תשל"ב-1972.

65. העדר האיסור על השתקעות בגדה המערבית הוא בעל משמעות, שכן לפי סעיף 90(ד) לצו בדבר הוראות ביטחון, הסמכות להוציא אדם משטח צבאי סגור אינה חלה על תושב קבע בשטח הסגור. ממילא, מי שהשתקע בגדה המערבית אינו חשוף שוב להוצאה מהשטח.

66. בסוף שנות השמונים ובראשית שנות התשעים התפתחה המגמה להמיר את ההיתרים הכלליים בהיתרים אישיים. במסגרת זו הוצאה בשנת 1988 הוראת שעה, הקובעת שההיתר הכללי של תושבי הרצועה להיכנס לגדה המערבית יוחלף בהסדר של היתרים אישיים. אולם מעבר לשינוי זה, לא חל שינוי כלשהו בהסדר המשפטי. מעברם של תושבים בין עזה לבין הגדה המערבית נעשה באמצעות היתרי כניסה לישראל שהוצאו בעזה. ההיתרים ניתנו לתקופה של יום אחד (ואז הצריכה החזרה היתר נוסף) או לתקופה ארוכה יותר, באופן שניתן יהיה להשתמש באותו היתר לצורך המעבר בישראל, הן בדרך הלוך והן בדרך חזרה.

67. **נדגיש כי מעולם לא הוציא המשיב "היתר שהייה בגדה המערבית" למי שהוא תושב השטחים. מסמך מסוג זה מעולם לא נברא.** תושבי השטחים שביקשו להגיע מחלק אחד של השטחים למשנהו עשו זאת באמצעות "היתר כניסה לישראל". ההגבלה הייתה אך ורק על השהייה בישראל. חזרתם לשטח האחר נעשתה באמצעות היתר כניסה חדש לישראל, או באמצעות אותו היתר, אם מדובר היה בהיתר שתוקפו יותר מיום אחד.

#### 3.א.4. החקיקה הצבאית מאמצע שנות התשעים

68. בשנת 1995 חל שינוי נוסף בתשתית הנורמטיבית. נקבעו הסדרי המעבר הבטוח, שעוגנו בהסכם הביניים ובהסכמים שבאו בהמשך לו. הסכם הביניים הוחל בשטחים במנשרים צבאיים והפך להיות חלק מן הדין הפנימי בשטחים. (בג"צ 1661/05 המועצה האזורית חוף עזה נ' ראש הממשלה פ"ד נט(2) 481, 521; בג"צ 7957/04 מראעבה נ' ראש ממשלת ישראל, תק-על 2005(3) 3333, 3344; בג"צ 2717/96 עלי נ' שר הביטחון, פ"ד נ(2) 848, 855).

69. **הוראת השעה משנת 1988 אינה רלוונטית ונדמה שאבד עליה הכלח לאור השינויים המהותיים שחלו באזור משנת 1993, ובמיוחד לאור המנשרים שהחילו את הוראות הסכם הביניים בשנת 1995.** לחלופין, מהווים מנשרים אלו "הוראה אחרת", המתלה את הוראת השעה משנת 1988 בה נקבע כי "[הוראת השעה] תעמוד בתוקפה עד למתן הוראה אחרת על ידי" (סעיף 4 להוראת השעה).

70. כפי שפורט בעתירה, הסדרי המעבר הבטוח מאפשרים תנועה בין הגדה והרצועה בשני אופנים: באמצעות כרטיס מעבר בטוח או באמצעות היתר כניסה לישראל. **ההגבלות המוטלות על המעבר נוגעות למשך השהייה בישראל, למסלול התנועה בתוך ישראל, ולגבי אנשים מסוימים מוגבל גם אופן התנועה (לשאתל מאובטח בלבד).** אין כל הגבלה על משך השהייה בחלק האחר של השטחים.

71. גם הצווים שהוציאו המשיבים במהלך השנים, כאשר הטילו סגרים על השטחים, מלמדים שעניינה של סגירת השטח היא במניעת כניסה לישראל או שהייה בה, ולא במניעה מפלסטינים משהייה באיזה משני חלקי השטח.
72. ב"כ העותרים עברו על כל הצווים שפורסמו בשנים האחרונות, אך ככל שחיפשו לא מצאו ולו הוראת סגר אחת, בה נדרשו תושבים פלסטינים שמענם הרשום ברצועה לחדול משהייתם בגדה.
- הנוסח הסטנדרטי בכל ההוראות הוא: **"כל היתר יציאה אישי מהאזור לישראל, שהונפק לפני כניסתה לתוקף של הוראה זו מותלה בזו". אין התליה של "היתרי שהייה בגדה" לרשומים בעזה – ולא פלא, שכן מדובר בהמצאה חדשה של המשיבים, שלא עלתה בדעתם באותו מועד.**
- עוד נוסח חוזר הוא ש"על כל תושב האזור, הנמצא בישראל מכוח היתר יציאה אישי מהאזור לישראל, שהונפק לפני כניסתה לתוקף של הוראה זו, לשוב לאזור לאלתר". תושבים פלסטינים מהגדה המערבית, שנמצאו בזמן הסגר ברצועת עזה, לא נדרשו לחזור לאזור הגדה המערבית או להפך. אדרבא, איסור הכניסה לישראל גרם לאנשים כאלו, שרצו לשוב למקטע האחר של השטחים, להישאר, בניגוד לרצונם, במקום ישיבתם לתקופות ארוכות ולא מתוכננות.
73. בדומה לכך, ההסדר, שנקבע לגבי מעבר רפיח בשנת 2005, לאחר יישום "תוכנית ההתנתקות", מאפשר לתושבי הגדה להיכנס ולצאת במעבר זה ללא שום צורך בהיתר מיוחד וללא הגבלה על משך שהייתם ברצועה.
74. כפי שנקבע בהסכמים, וכפי שנקבע בעניין עג'ורי (בבג"צ 7015/02 עג'ורי נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, פ"ד נו(6) 352 (2002) (להלן: עניין עג'ורי)), הסדר המעבר הבטוח יסודו בתפיסה המשותפת לכל הצדדים, לפיה הגדה המערבית ורצועת עזה מהוות יחידה טריטוריאלית אחת ואינטגרלית. ההסדר משקף את העיקרון העובר בהסכמים כחוט השני – **דהיינו שמירת האינטרסים של ישראל במעטפת של השטחים וצמצום מעורבותה בהתנהלותם הפנימית.**
75. תמוה, לכן, שהמשיבים מנסים להתחמק מהוראות מפורשות אלו, שעוגנו בחקיקה הצבאית, ולטעון שלא ניתן ללמוד מהן מאומה על מעמדו של תושב עזה המצוי בגדה לאחר שהגיע אליה כדין.
76. לסיכום הדיון באותן הוראות שעה מהשנים 1988 ו-2000 נוסף, כי הפרשנות לפיה הוראת השעה משנת 1988 מחייבת פלסטינים תושבי השטחים להצטייד בהיתר כניסה לגדה המערבית, שבו הגבלות על משך שהייה שלהם בגדה, היא פרשנות שאינה יכולה לעמוד בבחינה חוקתית ונוגדת לחלוטין את המשפט הבינלאומי, המכיר בחופש של תושבים מוגנים לנוע, ללא צורך ברישיון, בתוך השטחים הכבושים.

## חלק ב

### **מבחן המציאות – המסמכים שניתנו לעותרת על ידי המשיבים לצורך "שהייתה בגדה המערבית"**

77. כאמור הצדדים קיבלו את הצעת בית המשפט הנכבד, לפיה העותרת תשהה בטולכרם שבגדה המערבית חודשיים, אשר במהלכם תפעל לשינוי מענה בהתאם לנוהל.
78. העותרת קיבלה **היתר כניסה לישראל התקף לחודשיים** (נספח ע/6)! היא השתמשה באותו היתר על מנת לעבור מעזה, דרך ישראל, לטולכרם שבגדה המערבית. אפשר להשתמש במסמך מסוג זה לצורך המעבר בלבד, וקשה - גם אם רוצים מאוד - לראות באותו סוג של מסמך משום מסמך המאשר את שהייתה של העותרת בגדה המערבית!
79. זאת ועוד. לאחר שתמו החודשיים מאז כניסתה של העותרת לגדה, הסכימו הצדדים ולמען הסדר הטוב, ומבלי שהעותרים יוותרו על טענותיהם בעניין העדר הצורך במסמך שהייה כלשהו של פלסטיני תושב השטחים בגדה המערבית, כי העותרת תשהה בהסכמה חודש נוסף בטולכרם.
80. המשיבים התנו את שהייתה של העותרת בטולכרם שבגדה המערבית, בכך שתיגש אל המת"ק הישראלי הקרוב למקום מגוריה לצורך חידוש ההיתר בו החזיקה, היינו היתר הכניסה לישראל!
81. ביום 10.6.07 פנתה העותרת בליווי בעלה אל מת"ק טולכרם, ושם, לאחר שעות של המתנה, קיבלה "רישיון תנועה מיוחד במחסומים הפנימיים באיו"ש", מסמך שכל פלסטיני המתגורר בגדה המערבית משתוקק לקבל על מנת להקל על תנועתו בין המחסומים בגדה (ראו ע/7). המסמך אינו מהווה היתר שהייה בגדה, ואינו מיוחד לפלסטינים שמענם הרשום אינו בגדה. הוא מסמך שמניח כהנחה מוקדמת ששהייתו של אדם בגדה היא חוקית, ומאפשר לאותו אדם פריווילגיה שאינה נתונה לתושבי הגדה האחרים, והיא התגברות על מחסומי כתר פנימיים.
82. ואם לא די בכך כדי להוכיח העדר קיומו של מסמך שהייה בגדה, נסקור כמה עתירות שהוגשו לבית משפט נכבד זה, במסגרתן הסכימו המשיבים לחזרתם לגדה של פלסטינים, שמענם הרשום הנו לרוב עזה, למרות שמרכז חייהם הנו בכפר או עיר בגדה המערבית, ואשר מענם הרשום לא עודכן כתוצאה ממדיניות ההקפאה בה נוקט הצד הישראלי.

## חלק ג

### **הליכים קודמים בנושאים דומים**

83. כתוצאה ממדיניות המשיבים, נאלץ המוקד להגנת הפרט להגיש סדרה של עתירות שעסקו בפלסטינים המתגוררים מזה שנים רבות בגדה המערבית, למרות שמענם הרשום לא עודכן ונשאר עזה. אותם עותרים גורשו על-ידי ישראל לרצועת עזה. בעקבות העתירות התירה מדינת ישראל את חזרתם לביתם בגדה באמצעות היתר כניסה לישראל, שהנו היתר כניסה חד יומי, ששימש אותם לצורך המעבר בלבד.

84. בבג"צ 5504/03 נדון עניינו של פלסטיני בן 30, יליד עזה, אשר השתקע ברמאללה. לאחר 11 שנים בהן התגורר בקביעות בגדה המערבית, ואף נישא לתושבת רמאללה, הוא נעצר בגשר אלנבי וגורש לרצועת עזה. אותו עותר שינה את מענו במרשם לרמאללה, אולם ישראל לא הכירה בשינוי, ובהתאם למדיניות ההפרדה הסתמכה לשם כך על המען הרשום בהעתק המרשם שבידי ישראל. משנדרש המשיב להציג את מקור הסמכות לגירושו של העותר לעזה, בחר המשיב שלא להעמיד את עמדתו לביקורת שיפוטית ואיפשר את חזרת העותר לביתו בגדה המערבית.

85. יתר על כן, גם לאחר שהתיר המשיב את חזרתו לגדה, הוא המשיך להתנגד לשינוי המען הרשום בהעתק המרשם שבידי ישראל. במקום זאת צייד המשיב את העותר במכתב, לפיו יוכל העותר לקבל שירותים מלאים מהרשויות בגדה המערבית. העותר רשום עד היום כתושב עזה אך מתגורר בגדה המערבית.

העתק המכתב מצורף ומסומן ע/15.

86. בבג"צ 3555/05 ובבג"צ 4465/05 שוב נדון ענינם של תושבים פלסטינים שגורשו מביתם בגדה המערבית לרצועת עזה, אך ורק בשל העובדה כי מענם הרשום בעת ההקפאה היה "עזה".

בעתירה הראשונה, בג"צ 3555/05, דובר על יליד קלקיליה, אשר בשל העובדה שמשפחתו מעזה במקור, נרשם מענו הרשום בכתובת פיקטיבית ברצועה. הוא נתפס על ידי משטרת הגבולות וגורש לעזה.

בעתירה השנייה, בג"צ 4465/05, נדון ענינו של תושב פלסטיני שהתגורר ביריחו. הוא נקלע בטעות למקום הלא נכון בזמן הלא נכון ונעצר על ידי כוחות צבא שביקשו לעצור אנשים אחרים. הוא שוחרר כעבור כמה ימים - והועבר אחר כבוד לעזה.

87. בשני המקרים הנ"ל העדיף המשיב 2, לאחר הגשת העתירה, לאפשר את חזרתם של העותרים לגדה, ולא להעמיד את התזה המשפטית שלו לביקורת שיפוטית. שניהם קיבלו מכתב דומה למכתב שניתן בבג"צ 5504/03, ועד עתה הם מתגוררים בגדה המערבית, מבלי שמענם שונה.

העתק המכתב בבג"צ 3555/05 מצורף ומסומן ע/16;  
העתק המכתב בבג"צ 4465/05 מצורף ומסומן ע/17.

88. בבג"צ 396/06 נדון ענינם של בני משפחה, פלסטינים תושבי הרשות הפלסטינית. העותרים, זוג הורים וחמשת ילדיהם, השתקעו בגדה המערבית בשנת 1999.

בשנת 2005 נסעה העותרת לבקר אצל הוריה ברצועת עזה. היא ובנה הקטן קיבלו היתר מעבר אך כשביקשו לחזור לביתם עם תום הביקור, סירבו המשיבים לבקשה בטענה כי המשפחה צריכה לחזור לעזה.



גם כאן ניתן ההיתר המבוקש בעקבות העתירה. במקרה זה הוסכם, כי יתאפשר לבני המשפחה לשנות את מענם למען בגדה.

העתק ההודעה של הצדדים מצורף ומסומן ע/18.

89. בבג"צ 5463/06 נדון עניינו של פלסטיני, תושב השטחים. בשנת 1991 עבר העותר להתגורר יחד עם בני משפחתו בביר נבאלה שבגדה המערבית. 15 שנה לאחר מכן, ביום 4.2.06, נתפס קרוב לביתו בביר נבאלה וגורש מייד לרצועת עזה, בשל העובדה שמענו הרשום הוא בעזה. בעקבות העתירה הסכימו המשיבים למתן ההיתר המבוקש לעותר.

העתק מההיתר הכניסה לישראל התקף ליום אחד, המסמך היחיד אשר שימש את העותר בבג"צ 5463/06 לצורך חזרתו מעזה לגדה המערבית, מצורף ומסומן ע/19.

90. בבג"צ 9951/06 נדון עניינו של פלסטיני, תושב השטחים. בשנת 1998 עבר העותר להתגורר בגדה המערבית, שם הכיר את אשתו ובנה לו משפחה. בחודש ינואר 2006 עבר העותר לרצועת עזה, דרך ישראל - עם אשתו שהייתה אז בהריון, ועם בנם בן השנה וחצי - על מנת להשתתף בהלוויית אחיו. בחודש אוגוסט 2006 ניתן אישור מעבר מעזה לגדה, דרך ישראל, לאשתו וילדו בלבד, לאור הריונה ומצבה הרפואי הקשה, והיות והמען הרשום שלה הינו טולכרם שבגדה המערבית. בקשתו של העותר להיתר סורבה.

בעקבות העתירה הסכימו המשיבים למתן היתר הכניסה לישראל המבוקש. גם במקרה זה פנו העותרים בבקשה לקבל מכתב, לפיו יוכל העותר לקבל שירותים מלאים מהרשויות בגדה המערבית. העותרים ממתינים כיום לתגובת המשיב לעניין זה.

העתק ממכתב מטעם פרקליטות המדינה מיום 9.1.07 מצורף ומסומן ע/20; העתק מההיתר הכניסה לישראל התקף ליום אחד, המסמך היחיד אשר שימש את העותר בבג"צ 9951/06 לצורך מעברו מעזה לגדה המערבית, מצורף ומסומן ע/21.

91. בבג"צ 810/07 נדון עניינו של צעיר פלסטיני, אשר מענו הרשום הנו עזה, למרות שרוב חייו התגורר באלח'ליל (חברון) שבגדה המערבית. בשל ויכוח שפרץ בינו לבין אביו, ברח הצעיר לעזה בשנת 2005 ומאז הוא לא הצליח לקבל היתר כניסה לישראל לצורך חזרתו לבית אביו. רק לאחר הגשת העתירה הסכימו המשיבים כי הבחור יחזור לבית הוריו והונפק לו היתר כניסה לישראל, ליום אחד בלבד. כיום ממשיך הבחור לחיות בבית אביו שבחברון ללא בעיה כלשהי, וללא צורך במסמך נוסף מטעם המשיבים.

העתק מההיתר הכניסה לישראל שקיבל העותר במסגרת בג"צ 810/07, מצורף ומסומן ע/22.

92. בג"צ 252/07 מדובר בבחור פלסטיני מרצועת עזה, אשר רצה להתחתן עם בחירת לבו המתגוררת בגדה - לפי מנהגי המשפחה, על החתן להגיע לבית הוריה של הכלה ורק אז נערך טקס ליל הכלולות.

לאחר שבקשותיו של החתן ושל המוקד להגנת הפרט לקבל היתר כניסה לישראל סורבו על ידי המשיבים, הוגשה עתירה לבג"ץ.

לאחר הגשת העתירה הודיעו המשיבים כי הם מסכימים למעברו של החתן לגדה, בתנאי שיחתום על התחייבות לפיה שבועיים לאחר כניסתו לגדה הוא יחזור לרצועה. החתן הסכים וקיבל היתר כניסה לישראל התקף לשבועיים, המשמש למעברו הלך ושוב בין עזה לגדה.

התנהגות המשיבים במקרה זה נוגדת את טענותיהם לעניין מסמך שהייה הדרוש לפלסטיני שמענו הרשום הנו עזה לצורך שהייתו בגדה, וזאת משתי סיבות; הראשונה, החתן קיבל היתר כניסה לישראל, לצורך המעבר בלבד, התקף לשבועיים. והשנייה, החתן חתם על התחייבות לפיה יחזור בתום השבועיים לעזה, ולא קיבל שום מסמך שהייה. היינו, אילו החתן לא חתם על ההתחייבות, יכול היה לשהות כאוות נפשו בגדה.

העתק מתגובת המשיבים בבג"ץ 252/07 מיום 12.2.07, מצורף ומסומן ע/23.  
העתק מהיתר הכניסה לישראל שקיבל העותר במסגרת בג"ץ 252/07 והתקף לשבועיים, מצורף ומסומן ע/24.

93. הנה כי כן, באותם מקרים בהם אין טעם ביטחוני ממשי, הסכימו המשיבים, בלחץ העתירות, לאפשר את חזרתם לגדה של תושבים פלסטינים, שמענם בעזה.

94. בשלושה מקרים עמדו המשיבים על סירובם לאפשר את החזרה לגדה המערבית – בג"צ 10676/04, בג"צ 3519/05 ובג"צ 6412/06. בכל המקרים הללו טענה המדינה לטעמים ביטחוניים פרטניים מיוחדים.

95. כאשר המשיבים היו מעוניינים לפתור את העניין הפרטני, לא הייתה להם בעיה להנפיק היתר כניסה לישראל לצורך מעברו של הפלסטיני המבקש לגדה המערבית. המשיבים לא נתנו לאותם אנשים כל מסמך נוסף על היתר הכניסה החד יומי. כמו כן סירבו לכך שאותם פלסטינים ישנו את מענם הרשום לגדה.

96. רק בעקבות לחץ שהפעיל המוקד להגנת הפרט, ועל מנת למנוע מצב בו פלסטיני "ייתקע" שוב ברצועה אך ורק בשל מענו הרשום, הסכים המשיב 1 להוציא מכתב שלפיו יוכל הפלסטיני שמענו הרשום עזה לקבל את כל השירותים במת"ק הסמוך לאיזור מגוריו בגדה.

## ולסיכום

### הפגם העמוק בטענות המשיב – סטייה מעקרון החוקיות

97. דבר אחד משותף לטענותיו של המשיב בנוגע לסמכויותיו, והוא שהן כולן נתלות בקונסטרוקציות מורכבות ותלויות באוויר.

98. כך, למשל, המשיב מבקש לבסס את סמכויותיו על הטענה (שכבר סתרנו) לפיה הרשות הפלסטינית הכירה כביכול כל השנים בסמכותו לאשר או לדחות בקשות להעתקת מקום מגורים. או הטענה האבסורדית המתבססת על ההוראה בסעיף 6 למינשר 7, לפיה "קביעת מפקד כוחות צה"ל באיזור, כי כוחות ותחומי אחריות מוסיפים להיות בידו תהיה מכרעת לעניין זה". לגישת המשיבים, הוראה זו מאפשרת להם לקחת לידיהם בהבל פה של המפקד, כל סמכות, גם אם לא עוגנה מעולם בצו. והרי ברור שעניינה של ההוראה בהכרעה מי מחזיק בסמכות מסוימת שכבר מעוגנת בדין, ולא ביצירת סמכויות יש מאין.

99. רוצה המשיב לקבוע ששינוי מען מחייב את אישורו? רוצה המשיב לקבוע שהשתקעות בגדה המערבית של תושב השטחים מחייבת היתר? רוצה המשיב לקבוע פרוצדורות לעניינים אלו? יתכבד ויעלה את הדברים על הכתב בצורה של צו מסודר ובהיר. ואם הצו הוא סביר ובגדר סמכויות המשיב לפי דין – ככתוב בו כך יהיה.

100. אך נוח לו למשיב לטעון טענות באוויר, המשתנות מפעם לפעם – הן בנוגע לסמכויות, הן בנוגע לפרוצדורות: בלי מקור חקיקתי, בלי פרסום ושקיפות. המשיב דורש שפעולות ייעשו "לפי הנוהל" אך אינו מפרסם שום נוהל. המשיב מבקש לאחוז בכל סמכות ולהתנער מכל סמכות – אך אינו מפרסם צווים מסודרים המגדירים את הסמכויות. ואזי – שולטת השרירות.

### השאלה האמיתית: האם יש טעם ביטחוני למנוע את חיי המשפחה של העותרת?

101. בסופו של דבר, יש לזכור: המשיבים מחזיקים בשטחים לפי דיני הכיבוש. מבחינת דינים אלו, וגם מכל בחינה מהותית אחרת, השאלה שצריכה להישאל היא אותה שאלה ידועה ושחוקה עד דק של איזון אינטרסים:

א. מצד אחד, זכותה של העותרת לחיי משפחה.

ב. מצד שני, שיקולי ביטחון.

102. אין כנגד העותרת מניעה ביטחונית כלשהי! אין שום מסוכנות בשהייתה בגדה!

103. אין שום טעם מהותי למנוע ממנה לחיות בגדה עם בן-זוגה, להקים כאן בית עמו, להביא ילדים... לחיות כאחד האדם.

104. בית-המשפט הציע הסדר שיאפשר להגיע לתוצאה זו, העולה בקנה אחד עם האינטרסים המהותיים הרלוונטיים לענייננו, ואשר מתיישב עם החובות המוטלות על מפקד צבאי.

105. הצעת בית-המשפט יכולה היתה גם לייתר את הדיון בסוגיות המשפטיות שהעתירה מעלה בנוגע לסמכויות המשיב.

106. אלא שהמשיב בשלו – מתגדר בתירוצים המצוצים מהאצבע הוא מתעקש למנוע כל פתרון, ובה בעת מטיל רפש בעותרת, שהרי "ההגנה הטובה ביותר היא ההתקפה".

107. בנסיבות אלו, דומה שאכן בשלה ההזדמנות להעמיד את עמדת המשיב במבחן שיפוטי, ולהוציא צו על-תנאי בעתירה זו.

---

עביר ג'ובראן, עו"ד

ב"כ העותרים

5 ביולי, 2007

[ת.ש. 48633]